

ha kellő higgadt, alapos és bölcs birálat után a költségvetés letárgyalása a szokottnál frissebben történék meg és a Ház azután ráterhetne a kormány rendkívül értékes és hasznos törvényjavaslatainak megvitatására?

Mi bizunk a képviselőház összes tagjainak józan hazaszeretében és reméljük, hogy a beszélni szeretők nem tévesztik szem elől a megoldásra váró feladatok rengeteg mennyiségét.

Holnap kezdődik az új ülészak igazi működése.

Adja isten, hogy áldás legyen rajta!

— okt. 14.

— A hadsereg és a magyar helységnevek. A közös hadügyminiszter nemrég rendeletet küldött az összes katonai hatóságoknak és csapattesteknek, a melyben meghagyta, hogy minden írásukban kövessék a magyar helységnevekről szóló törvény rendelkezését. Maga a hadügyminiszter jár elül a jó példával, mint a hadsereg rendeleti közlönyének legújabb száma bizonyítja. Ebben ugyanis az összes magyarországi helységek már magyar névvel vannak megjelölve.

A t. Házból.

Saját tudósítónktól.

Az új országháza fényes csarnokaihoz, kápráztató pompájához lassanként hozzászoknak a t. képviselő urak. Csak a helyiségek közti nagy távolságok bosszantják még őket.

E miatt nagy bajban volt pénteken a képviselőház két legfiatalabb, most

A homok hegy volt tehát az egyedüli nyugalmas menedékhelyük a betyároknak.

A hegy oldalába barlangot ásva, szemben a nefelejts-ut kigyózó vonalával, várakoztak a szabadulás órájára.

Néhány hétig háborítatlanul pihentek a vérszentes helyen.

A míg a rabolt elemózsiában és a lapályokon tenyésző vízi vad állományban tartott, csak elűzték a számkivetést szomorú érzelmek között.

De mikor aztán minden elfogyott, szerezni kellett enni valót bármily áron.

A czimborák közül két elszánt fickó vállalkozott arra, hogy kenyeret szereznek.

Egy fekete éjszakán ismét a nefelejts-uton kiszökött a két betyár a Józsaára, kenyeret harácsolni.

Az otthon maradtak másnap délutánig az éhség fájdalmától kinezva, a domb magaslatán várakoztak a késett szállítókra.

A két betyár csak nem jött,

Az otthon maradt éhes bajtársak gyökerekkel, vízi növényekkel táplálkozva várakoztak három napig.

Tovább már nem bírták. Az éhségtől űzve, ők is neki csaptak a nefelejts

legfrisebb jegyzője: Rátkay László és Endrey Gyula. Mint újdonsült ikrék kart karba öltve, szorosan egymáshoz simulva futkostak a véghetetlen folyosókon minden sarkon kérdezve:

— Nem láttátok Apponyit?!

— Nem látták kérem Apponyit?!

— Most láttuk éppen.

— Merre ment?

— Erre!

Azzal az ikerpár lobolt tovább. Némelyik élcelődött velök.

— Pedig hát Apponyira nem lehet ráfogni, hogy a kis Kohn.

— De épen úgy eltűnt.

Végre is a társalgó előtt elfogták.

— Kegyelmes uram, ugy keressük, mint egy tűt.

— Nos csak nincs valami baj megint.

— Dehogyan is van, csak becses kegyeibe akartuk ajánlani magunkat, mint a jegyzőkar új tagjai.

— No hála Istennek, ha csak arról van szó. És Apponyi szívélyesen megvárta kezöket, pontosságra buzdította őket.

A delejtü. Márkus József budapesti főpolgármester habozva tétovázott az ülésterem körül.

— Vajjon, hogy juthatnék el a miniszterelnökhöz? — kérdezgette — merre van szobája?

— Biz azt nem tudjuk mi sem.

— Tudod mit Jóska — szolt neki az örökvidám Sipulusz — adok neked egy delejtut, mindjárt megtalálod.

— Hóce ide Viktor! — szolt a főpolgármester harsogó derűtség közt.

Sándor Pál birodalma. A honatyák legboldogabbika Sándor Pál a Lipótváros népszerű képviselője, örömsugárzó

utnak és futottak egy darab kenyér után.

A mikor a Józsaák zugához értek puskával fogadták őket Barcák, mint a kik teljes biztosra vadásztak.

A két előbb kiindult cibora nyakig vasban ott fetrengett a pandurok lábainál.

Ezeket az első kísérlet alkalmával elfogták már és a drót csapóju karikás börtön hasító csapásai alatt elárulták bajtársaikat.

Nem sokára törvényt ültek a bűnösök felett. Kötelek kaptak mindnyájan.

Az ítélet végrehajtása előttvaló éjjelen Kis Pista megszökött a börtönből.

Évek során soha nem akadtak nyomára.

De hogy az ingoványos dombi barlangba tanyázhatott, bizonyítja az a vastag fűzfa dugván, mely ott terebélyes fára növekedett és melynek kérges hájába a betyár cikornyás bicskájával belevéste, hogy:

Kenyer váró hegy. Kis Pista.

arccal jár-kél a folyosókon és a teremben.

— Te Pali — szólnak neki — te oly szives vagy, mintha csak házigazda volnál itt.

— Hiszen az is vagyok, sőt több, mert mindnyájan hozzám költöztetek a Lipótvárosba. Ti öt nap óta mind alattvalóim vagytok!

Elképzelhető, hogy minő büszkeség tölti el egy hét óta a city lakóit.

A szervezeti szabályzat.

A Szabadság számára írta: Oberon.

Az 1896-ik évben alakult szervezeti szabályzat gyarlóságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy rövid hat év múlva mindenki szükségesre tartotta annak módosítását. Ezen módosítási szándék keresztülvitelénél azonban mellőzték az előzetes tanulmányt, minek következtében az immár nagyrésztben módosított szervezeti szabályzat itt-ott egy jól, rosszul alkalmazott foltot kapott avult köntösére, de a maga egészében ismét a régi maradt.

A szervezeti szabályzat revideálásának munkája nélkülöz minden előtanulmányt. Összeszedtük a nevezett városok szervezeti szabályzatát, de azok tartalmát a mi viszonyainkkal és szükségleteinkkel nem hasonlítottuk össze. Merem állítani, hogy a polgármesterhelyettes főjegyzőn, az elnöki osztály titkárán és az adóügyi tanácsoson kívül senkisé foglalkozott tüzetesen és behatóan a szervezeti szabályzat módosításával. Nem veszem ezt rossz néven, mert el kell ismernem, hogy ezen különböző szervezeti szabályzatok tanulmányozására nem volt elégséges idő, másrészt, amint meghalották, hogy egyes állások fizetésének emeléséről szó sem lehet, — nem is igen sokat törődtek a szervezés egyéb részeivel.

Nagy hiba volt, hogy ezt a szervezési munkát a tizenkettedik órában vették elő az íróasztalfiókból. Az 1896-iki szervezeti szabályzat lassabban készült és mégis egy gyöngye születt lett, ki hat év után maga is érezte, hogy nem életképes. Kezdték tehát a boldogtalant rovatolni, hátha lesz belőle valami. A doktorok azonban kevés kedvvel, elhírtelenkedve tartották meg felette a konziliomot és szótöbbséggel kimondták, hogy a beteg egy kis injekcióval még élhet egy pár esztendeig.

Miután a szervezeti szabályzat módosítását bevégezte a szervező-bizottság, nézzük meg az igazságos elbírálás szemüvegén, vajon egyáltalában érdemes volt-e napokon át foglalkozni ezzel a munkával, vagy legalább remélhető-e, hogy a bizottság munkája a közigazgatás menetére a jövőben üdvös hatást fog gyakorolni.

Ki merem mondani, hogy a jóakaratu munka teljesen felesleges volt, mert az adóügyi osztály ujonnan tervezett reformálását kivéve, a többi módosítás majdnem egyenlő a *semmivel*.

Nagy hiba volt, hogy legelőször is nem az ügyköröket állapította meg a bizottság. Nem medítált a mostani nehézkes közigazgatás mizériái fölött, hanem ötletszerűen kreált vagy törölt hivatalokat. És ebben sem annyira a közszük-

Új műterem! Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására adni, hogy **Piacz-utcza 34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett** nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kiviteű képek fognak előállítani.**

nagyobb szabásu fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv,** fényképész.

séglet megfigyelése vezette, hanem a tessék-lássék elvéből kiindulva késedelmeskedések elhamarkodottságával igyekezett pótolni.

A szervezeti szabályzat módosításánál a tanács a világot sem vonta volna körébe a hivatalok vezetőit, akik pedig nagyon is adhattak volna gyakorlati eszméket. A tanács viotálta magát a tanácson kívül álló tisztviselőktől, abban a téves meggyőződésben lévén, hogy az egyes kezelő és segédhivatalok vezetői nem adhatók gyakorlati utbaigazításokat.

Elismerem, hogy a szervezeti szabályzat előzetes megbeszélése, megalkotása a tanács tagok hatáskörébe tartozik, de talán nem vált volna a módosítás kárára, ha a tanács tanácskozásába bevonta volna a gyakorlatban megedzett tisztviselőket is, kik ha nem tartoznak is a halhatatlanok közé, de hivatali állásuknál fogva jogosan és okosan hozzászólhattak volna a dolgokhoz.

Mint említettem, az egyedüli üdvös dolog ezen módosításban az adóügyi tanácsos javaslata. Beadott munkálata sok megfigyelést és még több igazságot tartalmaz. Az adóügyosztályt gyökeresen kell reformálni. Képzett embereket kell oda alkalmazni a mostaninál jobb fizetéssel. Az adóügy nehéz munka, lelkiismeretes elbánást és tudást kíván. Epen azért az előadó tanácsos munkája minden tekintetben megfelel a kívánalmaknak és segélyével, eszméinek keresztülvitelével megszűnt bizonyára minden panasz az adózó közönség részéről.

A szervezeti szabályzat módosítása alkalmával újból szervezték a vásárfelügyelőséget. Eddig a vásárfelügyelők 1000 korona törzs fizetést és 300 korona lakáspénzt kaptak és bizonytalan összegű jutalékokat. Ezen jutalékok a szervezőbizottság — igen helyesen — a házi pénztár javára kívánja jövőben beszoigáltatni, ellenben a vásárfelügyelők fizetését 2400 koronára, lakáspénzt 400 koronára óhajtja emelni, azzal a megokolással, hogy nevezettek nagy jövedelemtől esnek el a jutalék megszűnésével.

Bevallom, hogy ezt az okoskodást nem értem, mert a prior helytelen volt ezen állást a multban dusan jövedelmezőnek kreálni, de egyszersmind igen gavaléros eljárás most a vásárfelügyelők fizetését egyszerre 2800 koronára emelni. A vásárfelügyelőséghez nem kell semmi kvalifikáció s mivel a tisztviselők rangját nem annyira állásuk adja meg, mint fizetésük, e szerint a vásárfelügyelők nagyobb rangban, vagy fizetésben lesznek a III. és IV. aljegyzőnél, a gyám-pénztárosnál, a 2200 koronás törzs fizetésű rendőrkapitánynál, a három számvevőnél, a közlevéltárosnál, a gyám-pénztárosnál, a házipénztári ellenőrnél és a fogalmazóknál, holott az elsorolt tisztviselőktől jogi vagy szakvizsgálati kvalifikációt követelnek szokás, szervezet szabályzat vagy az állami törvények. Isten látja lelkemet, hogy egy tisztviselő társamtól sem sajnálom a fizetést, de a méltányosság talán mégis csak mást kíván, mint amit a szervezőbizottság művelt a vásárfelügyelői állás szervezésének módosításánál.

Debrécsen sz. kir. város adófizető polgárai nem sajnálják a javadalmaszást a munkás és szakképzett tisztviselőktől s csakis az ellen van kifogásuk, hogy hallatlanul sok napdíjas és kisegítő talál alkalmazást a városnál. Ha az ezeknek összeget a tisztviselők jobb javadalmazására fordítaná a város, nemesak jobban menne a közigazgatás, de intelli-

genciában is sokat nyerne a tisztikar. Ezt elvitatni nem lehet és épen azért újlag dicsérettel kell kiemelnünk a jelenlegi adóügyi tanácsos véleményes jelentését, illetve javaslatát, melyben az adóügy osztálynál rendszeres tisztviselőket kíván alkalmazni a rengeteg napidíjas mellőzésével.

Mint a multkor olvastam e lapok hasábjain, megszüntetendő volna az a mostani szokás is, hogy az aljegyzők mellett díjnokok dolgoznak. Erre semmi szükség nincs, az elnöki irodát kivéve, hol a segítő munkaerők állandóan szükség van. E sorok írója nem kutatja a más dolgát, de megyőződött tapasztalatból, hogy ha egyik-másik aljegyző el tudja végezni dolgait, amellet, hogy egyes bizottságoknak jegyzője is, a többi is elvégezheti.

A szervezeti szabályzatok revideáló bizottság nem érintette az 1896-ban szervezett birtoknyilvántartói hivatalt. Ez, mint különálló hivatal teljesen felesleges. Osztassék be az adóügyosztályba ép úgy, mint az illetéknilyvántartó, melyet a bizottság, mint különálló hivatalt megszüntetni javasol. A birtoknyilvántartói állást nem a szükség szülte, hanem egyesek akarata és javadalmazta azt oly fizetéssel, amilyen kvalifikációval bíró egyénnek sem jut a városnál.

Lehetne még sokat mondani erről az elhamarkodott munkáról, de legyen elég ennyi. A közgyűlés bölcsessége ugy is meghozza ezen elhamarkodott munka felett veto-ját és utasítant fogja a tanácsot, hogy kellő tanulmányozás után járuljon szánkeiőért a közgyűléshez.

Az ország gazdasági állapota.

— okt. 14.

Magyarország 1901. évi közgazdasági állapotáról rendkívül érdekes és óriási terjedelmű könyvet adott ki a kereskedelemügyi minisztérium a magyar szent korona országában működő 20 kereskedelmi és iparkamara hivatalos jelentései alapján.

A könyv tartalma felöleli a hazai kamarák jelentéseiben foglalt összes adatokat, melyekből a minisztérium tanulmányos módon vonja le az ország ipari és kereskedelmi viszonyaira vonatkozó tapasztalásokat.

A minisztérium az 1400 oldalra terjedő rengeteg anyag bevezetésével a következőképpen ismerteti az általános helyzetet.

A magyar közgazdaság történetének szomorú lapját irták be az 1901. évről szóló beszámolóikban gazdasági életünk hű krónikásai, a kereskedelmi és iparkamarák. Az előző rossz esztendőkre rosszabb következett; a régi bajokra újak halmozódtak, amazok pedig nem enyhültek. Az összes jelentésekből sötét pesszimizmus árad ki; az egyik lapon a tompa kétségbeesés keserves lemondása, a másikon a végső veszedelem pillanatának utolsó segélykiáltása hangzik fel. És a lehangoló képek egész sorozata igazolja a kétségbeesésnek sok helyt tán erősen szubjektív, de sajnos, épen nem alaptalan kifakadásait. Ha kihámozni igyekszünk is a legközvetlenebb érdekviselet előadásából a meztelen valóságot, ez még mindig elég elszomorító, ha lehámlik is róla az a sötét szinezés, amelybe a közeli szemlélet elfogultsága esetleg burkolta. El nem vitatható és semmivel nem enyhíthető, rideg valóság az, hogy szinte az összes tényezők, amelyeknek közrehatásából egy ország gazdasági helyzete alakul, ellen-

ségesen formálódtak Magyarországra nézve a jelentés esztendejében. A termés, egy földmivelő állam népességének legfőbb erőforrása, gazdasági életének majdnem kizárólagos irányítója, rosszabb volt az előző esztendei gyenge trrmésnél is. Az a kevés erőtartalék tehát, ami a megelőző négy-öt rossz esztendő után fennmaradhatott, nem hogy gyarapodott volna, hanem újabb apadást szenvedett s közel jutott a végső kimerülés állapotához.

Es ehez járult, hogy az előbbi idők válságos jelenségei változatlanul megmaradtak, részben megnöttek s csak igen csekély részben enyhültek mesterseges orvosszerek hatása alatt. Ezek a válságok nem elszigetelten léptek föl nálunk, hanem egyetemes jellegűek, ami természetüket még súlyosbította s azzal a közvetlen következménnyel járt, hogy kereskedelmi mérlegünk az előző évihez képest elég lényegesen megromlott. — Számokban ez következőképpen rajzolódik meg:

Behozatalunk összes mennyisége 3704 millió métermázsa és 267 millió darab volt 11476 millió korona értékben, míg a kivitel mennyisége 6417 millió métermázsa és 938 millió darabra rugott 12652 millió értékben. A tőlünk kivitt áruk értéke a behozott áruk értékét 1176 millió koronával haladja meg. Ez a kiviteli többlet az 1900. évi kiviteli többletnél mintegy 100 millió koronával kisebb, ambar igaz, hogy az 1900. évtől eltekintve az 1882. évtől kezdve kimutatott kiviteli többletek mindegyikét jelentékenyen túlhaladja.

Érték szerint külforgalmunk a két utóbbi évben következőleg alakult:

Behozatal	Kivitel
1900-ban 11104 millió K.	13275 millió K.
1901-ben 11476 " "	12652 " "

Mig tehát behozatalunk 1901-ben mintegy 37 millió koronával emelkedett, addig kivitelünk több mint 62 millió koronával hanyatlott.

Rákóczi-év 1903-ban.

Saját tudósítónktól.

okt. 14.

Fölötte érdekes hiradást kaptunk megbízható forrásból.

Arról van szó, hogy a jövő 1903-ik esztendőben Magyarország ünnepelje a Rákóczi fejedelem emlékét.

Az országos függetlenségi párt fiatalabb tagjaiból külön előkészítő bizottság alakult arra a célra, hogy javaslatot dolgozzon ki, melynek alapján a jövő 1903-ik évet a magyar nemzet szentelje II. Rákóczi Ferenc és általában a hazafias kurucmozgalmak emlékének megünneplésére.

A terv még a kezdet kezdetén van; de tudósítónk jelentése szerint a képviselőket az a gondolat lelkesíti; hogy ez az ünneplés ne legyen a függetlenségi párt politikai működésének megnyilatkozása, hanem általános, országos jelentőségű mozgalom, melynek főadata a történelmi érzék megerősítése, kifejlesztése.

Az előrajz vázlata szerint felvennék az év munkatervébe Rákóczi hamvainak hazaszállítását, Budapesten és több nagy vidéki városban Rákóczi- és kuruc-kiállítás, kuruc-ünnepek rendezését.

II. Rákóczi Ferenc 1703. június 15-én jött be Vereckénél az országba 3000 főnyi

sereggel s ezzel kezdetét vette a szabadságért való küzdelem, az a nevezetes kuru-háboru, mely egész Magyarországot megmozgatta. Rákóczi fejedelem a világtörténelemben páratlan önfeláldozással küzdött fenséges eszméiért egész 1711-ig, a midőn február 21-én örökre elhagyta hazáját.

Ezen a történelmi alapon kívánják a tervezők az 1703-ik évnek mint a kuru-harcok kezdetének *kétszázadik évfordulóját, 1903-at Rákóczi esztendejévé avatni.*

A bizottság előkészítő munkájának vezetésére *Thaly Kálmánt, Debrecen I. választó kerületének országgyűlési képviselőjét, a Rákóczi-korszak jeles történetíróját* óhajtják megnyerni.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9-12-ig.

Okt. 14-18. A közös katonák szemléje a Pavillon laktanyában.

Okt. 14. D. e. 10 ó. Vármegyei közigazgatási biz. ülés a megyeházán.

Okt. 14. D. u. 3 1/2 ó. Első teljes tanácsülés a városházán.

Okt. 16. Katonai felülvizsgálat Koronában.

Okt. 18. Az orvos-gyógyszerész egyesület havi ülése.

Okt. 19. Vásár vasárnapja.

Okt. 20. Katonai utóállítás a Koronában.

Okt. 22. Agarászverseny a Hortobágyon.

Okt. 23. D. u. 3 ó. Rendes közgyűlés a városházán.

Okt. 26. D. e. 11 ó. Műpártoló egyesület közgyűlése a városháza nagytermében.

Okt. 24., 25., 27., 28. Ellenőrzési szemle a Péterfia-utcai honvéd laktanyában.

Okt. 29. Pincériskola ünnepies megnyitása.

Kossuth Lujza meghalt.

Tegnap délután fővárosi tudósítónk a következő táviratot küldte a Szabadságnak:

Budapest, okt. 13. Ruttkayné

Kossuth Lujza hosszas betegség után ma délelőtt meghalt rokonának, *Brázay Kálmán* országgyűlési képviselőnek muzeumköruti lakásán.

Kossuth Lujza hűséges testvére, a számkivetésben társa, éveken át ápolója, a sirig szerető kísérője volt *Kossuth Lajos*nak.

Kossuth László és neje *Wéber Karolina* öt gyermeke közt a negyedik volt *Lujza*, a ki 1810-ben született.

Ruttkay József abonyi postamesterhez ment feleségül; de már 1852-ben ő is kénytelen volt Magyarországot elhagyni. Édes anyjával Brüsszelbe költözött, onnan anyja halála után 1853-ban Amerikába ment és ott telepedett le három fiával együtt. *Kossuth Lajos*hoz 1853-ban költözött Turinba és ettől az időtől *Kossuth* haláláig állandóan mellette maradt, egész haláláig.

Nemes szívű, lelkes honleány volt, aki szeretettel esüggött nyolc évvel idősebb bátyján, a világhírű államférfiun. *Kossuth* szónoki képességéből az ő lelkében is élt egy-két szikra. Amerikában több ízben tartott beszédeket nyilvános gyűléseken és a mikor haza költözött, itthon is, valahányszor üdvözlő szavakra

válaszolt, mindig feltűnően megcsillant beszédében a szónoki adomány.

Kossuth Lajos halála óta *Ruttkayné* állandóan gyöngékedett s most hosszú betegség szenvedéseitől váltotta meg a halál.

Másfél esztendő óta a beteg már nem is mozdult ki első emeleti lakásából. Tegnap este beállott az agónia, *Kossuth Ferenc* délelőtt nála volt. Halála déli 1 óra 20 percekor következett be. *Ruttkayné* gyermekei már régebben elhaltak Amerikában, három unokája azonban ma is él New-Yorkban.

* **A főispán itthon.** *Paky Gyula* főispán több napi távollét után tegnap érkezett haza Debrecenbe s ma már elnökölni fog a vármegyei közigazgatási bizottság rendes havi ülésén.

Személyi hir. *Kazinczy Gábor* táblabíró a debreceni kir. járásbírók kiváló vezetője hat heti szabadságáról hazaérkezett és átvette hivatalának vezetését.

* **A Csokonai-kör ülése.** A debreceni Csokonai kör választmányja e hó 15-én délután 4 órakor ülést tart. Az ülés tárgyai lesznek: Bejelentések és folyó ügyek. A felolvasó esték előkészítése, a határidők megállapítása, lehetőleg úgy, hogy a téli hónapok mindenikére jusson legalább egy felolvasó ülés. Egyéb indítványok. E tárgysorozatból legközvetlenebbül a *téli felolvasó esték* előkészítése érdekli a közönséget. Mi a magunk részéről fölötté kívánatosnak tartanók, ha november, december, január, február és március hónapokban *legkevesebb tíz felolvasást* rendezne a Csokonai-kör még pedig nem este, hanem mindenkor *vasárnap délelőtt.* Ha jól állítja össze a műsort, bátran rendezhet minden második vasárnap egy felolvasó előadást, lesz közönsége. Hiszen Debrecennek a színházon kívül egyéb szórakozása nincs és lehetetlennek tartjuk, hogy ez a művelt közönség ne vágyakoznék nemesebb irodalmi élvezetekre is.

* **Szabad liceum Debrecenben.** A Debrecenben rendszeresítendő szabadliceum ügyében a debreceni hírlapírók esztendőnkön délután fél 3 órakor *Németh András* fogadjának egyik szobájában ülést tartanak. Az ülésre *Konc Ákos* elnök azúton hívja meg a vidéki hírlapírók országos szövetsége debreceni tagjait s a debreceni sajtó munkásait.

* **Ünnep a gör. katolikusoknál.** A gör. kath. egyház ma ünnepeli a bold. Szűsz védelmének ünnepét, mely alkalmából a helybeli gör. kath. kápolnában következő sorrendben fogják az istentiszteleteket megtartani: Reggel 6 órakor nagy reggeli istentisztelet és kenyéráldás, délelőtt 9 órakor szt.-mise, utána miroválás. délután 3 órakor vécsernye és 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

* **Elfogott katonaszökevény.** *Bodó Gyula*, ki a nagykanizsai honvéd gyalogezrednél szolgált mint közhonvéd, nem bírta ki a katonai szigort s elkésredésében megszökött ezredétől, köröztek az egész országban, míg tegnap a tiszacsegei őrs kirendeltsége elfogott

egy esavargót, kiról vallatás közben kiderült, hogy nem más, mint a szökevény *Bodó Gyula.* Vasrverték szegény fiút s bekísérték a debreceni ezredparancsnoksághoz.

* **Új rendelet a vásáros iparosokra.** A kereskedelmi miniszter legújabb leiratával elrendelte, hogy a vásárra, így a debreceni vásárra jövő iparosoknak és árulóknak is az árulás csak akkor engedtessek meg, ha iparigazolvánnyal jönnek és azt a vásári hatóságok előtt felmutatják. Ez a rendelet viszont akkor is áll, ha debreceni iparos és kereskedő megy bármelyik vidéki vásárra. A fontos rendeletet annál inkább figyelmébe ajánljuk az érdekelteknek, mert későn érkezően le, könnyen megcsúszhat, ha uton tudomásukra nem is juthat, annak nem tudása pedig érzékeny anyagi kárt és kellemetlenséget okozna.

* **Közös katonák szemléje.** A közös hadseregbeli katonák szemlék tegnap kezdődtek meg a *Pavillon* laktanyában. A tegnapi napon jelentkezett a szemlére 201 helybeli 137 vidéki szemléköteles.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap négy halálesetet jelentettek be: Ezek: *Uzérbesz Andrásné* ev. ref. 33 éves, *Kaiser Jenő* izr. 12 napos, *Díószeghi Ferenc* ev. ref. 66 éves, *Zima Zsuzsanna* ev. ref. 13 hónapos.

* **Kegyelemből visszanyert tiszti rang.** Érdekes háttere lehet annak a kis hírnök, melyet a hivatalos lapban olvasunk, mert a legtrikább esetek közé tartozik, hogy katonatiszt, ha egyszer elveszítette tiszti rangját, újra visszanyerje azt. A hivatalos lap közlése szerint a király folyó évi szeptember hó 28-án Bécsben kelet legfelső elhatározásával: gici, assakürti és ablánékürti *Ghyezy Gyula* nyitral 14. honvédgyalog ezredbeli ta talékos őrmesternek az előbb viselt *tőhadnagy rendfokozatot*, a magyar királyi honvédgyalogság tényleges állományában, *kétfőls kegyelemből és kivételesen* újból adományozni méltóztatott.

* **A belügyminiszter a tüdővész ellen.** *Széli Kálmán* miniszterelnök, mint belügyminiszter a tüdővész terjedésének megállítására érdekben fűzetet adott ki, mely a betegség részletes leírását és a szükséges óvintézkedések ismertetését tartalmazza. A miniszterelnök népies formában íratta meg a könyvet, úgy hogy azt a nép is megértse s fölsimervén a bajt, védekezhessék ellene. A fűzeteket szétküldték a városok polgármestereihez, hogy a fűzeteket osszák ki teljesen díjtalanul. Debrecen városához tegnap érkezett meg a könyv, melyet a tiszti főorvos intézkedése szerint fognak a nép közt kiosztani.

* **Legújabb vedégfogadó.** A mai nappal új vedégfogadó nyílt meg városunkban. Nincs szecceszíós stíli butorokkal berendezve, vakító esillárok nem szórják benne fehér fényüket, frakkos pincérek és spenceres borfiúk nem száguldoznak nagy sietséggel fogoly pecsenyékkal és *Törley* pezsgőkkel, de azért szívesen látják a vendéget. Nagyon szívesen, még pénzt sem fogadnak el. Sőt! lelkiismeretesen ügyvelnek arra, hogy a vendég kárt ne tegyen magában, — de főleg másokban. Az új fogadó előreláthatólag kedves találkozó helye lesz vásári közönségünk — egyáltalán nem előkelő köreinek.

A esendőrség ugyanis a vásár idejére kitakarította a vásárfelügyelőség épületének pincéjét, hova a vásár alkalmával elfogott tolvajokat és közveszélyes egyeneket fogják lecsukni a vásár egész tartamára

Ez előkelő társaság számára Rácz Károly jól szervezett zenekarával minden kedden és csütörtökön — nem fog zeneestélyt tartani.

* **Elfogott zsebmetsző.** Jó fogást csinált tegnap a debreceni rendőrség. Elfogott egy országos hírű zsebmetszőt, aki valószínűleg a ma kezdődő vásárra jött, hogy a zavarosban halászhassek. A rendőrség azonban, melynek tagjai különösen így vásárok alkalmával szigorúan ügyelnek arra, hogy a csavargó népséget távol tartsák a vásárból, tegnap elfogta Jóni Pált, aki különben nem először szerencsétlenné Debrecen vendégszerelésével s aki, — mint ez a rendőrség iekete könyvéből kiderült, örök időre ki van tiltva a város területéről.

* **Aki nem tudja hol lakik.** Tegnap délután a Péterfia-utcán az ott járó-kelek nem kis rémületére összerogyott egy 35 évesnek látszó ember. Beszállították az élettelen embert a kórházba, ahol részleges szélhűdést állapítottak meg rajta az orvosok. A szegény ember zsebében egy Szabó Jenő aláírású kérvényt találtak, melyben azt kéri Szabó Jenő, hogy vegyék fel a kórházba. Az illetőt mikor valamennyire magához tért, ki akarta hallgatni a rendőrség, de az értelmetlen szavakat rebegő beteg sem azt nem tudta megmondani, hogy ő-e Szabó Jenő s annál kevésbé, hogy hova való.

* **Elcsipett tolvajok.** Három lopásnak a tetteseit csipte el hamarosan a csendőrség gyors keze.

A helyi szálló és bortermelő szövetkezet szállójában dolgoztak Kiss Róza, Szücs Róza és Vig Eszter munkások. Mig mitssem sejtve rakosgatták puttonyba az édes szőlőperezdeket, prés-háznál lerakott ruháikat ismeretlen tettes elemelte. A csendőrség hamarosan elfogta a tolvajt Szilágyi Zsuzsanna szeméjében, kit a h.-bőszörményi járásbíróhoz feljelentettek.

Gulácsi János macsi tanyai lakostól nagy mennyiségű csizmatalpnak való kört loptak el. A lopást Szabó István követte el, kit a csendőrség előtt tettét beismerete. Feljelentették.

Rácz Józsefnétől ismeretlen tettest azdlatt, mig a konyhában foglalatoskodott 25 korona értékű ruhaneműt elloptott. A csendőrség kinyomozta a tettest Bapai Rebeka személyében. Feljelentették a járásbíróhoz.

* **Új vízszabályozási társulat.** Miután a Tócs, Kondoros és Kádár árok természetes vízfolyásának és ezek mellékfolyásainak jókarban tartásánál érdekelt parti birtokosok illetékes helyen hivatalosan oda nyilatkoztak, hogy a vízfolyásokra vonatkozó ügyek intézésére társulattá ohajtenák alakulni, *Simonffy* nre polgármester az érdeklődőknek meghívókat küldött, melyben az alakuló közgyűlés határidejéül október hó 29-ének d. e. 10 óráját tűzte ki. Az alakuló közgyűlést a város háza nagytermében tartják meg, sorrendje a következő: 1. Alapszabályok megállapítása. 2. Elnök, alelnök s a választmány megválasztása. 3. A teljesítendő munkálatokra intézkedés.

* **A kir. állatorvosok beosztása.** A földmivelésügyi miniszter október hó 8-án kelt leiratával *Ferenc* István állatorvost a debreceni, *Szily* Józsefet a h.-bőszörményi, *Gerő* Dániel állatorvost pedig a h.-szoboszlói járásba osztotta be. *Varga* Károly eddigi nádudvari állatorvos elhelyezése iránt pedig az eljárást folyamatba tette. Ezekkel az új beosztásokkal azonban a vasuti szakértői beosztás nem változott.

* **Az iparsó forgalma.** Az iparsó forgalmának további egyszerűsítése és megkönnyítése tárgyában a keresk. miniszter az iparosok igényeinek könnyebb kielégítése céljából a következőképpen módosítja, illetve egészíti ki:

1. Az iparsó a magy. keresk. részvény társaság, mint a m. kir. sójövődék vezérügynöksége leállított iparsó denaturáló telepeire ezentul rendszerint csak száraz uton denaturálhatja vagyis az illető vegyítő annagot víz hozzáadása nélkül vegyítheti össze az iparsóval. Nedves utoni denaturálás csak az igényjogosult iparos határozott kérelmére kivételesen engedélyezendő.

2. A fagyalt és jegeskávó gyártásával iparszerűleg foglalkozók hűtőköszülékkel részére szükséges iparsó, épenugy, mint rendszerint egyéb iparágaknál is történik, 10 százalék helyett, csakis 3 százalék szódával denaturálható és így az idevágó újabb engedélyek kiszolgáltatásánál e körülmény szigorúan figyelembe veendő.

3. Az egyes igényjogosult által ipari fogyasztás céljából saját helyiségében elhelyezett denaturált iparsóra nézve, tekintet nélkül annak mennyiségére a miniszter kiterjeszti a múlt évi december 8-án kiadott körrendelet 5. pontjában az öt métermázsát meg nem haladó mennyiség erejéig általában megadott kedvezményt, hogy azt az engedélyes pénzügyi felügyelet alatt ugyan, de ellenzár alkalmazása nélkül raktározhatja, a hogy annak a bejelentett célra való igénybe vétele tekintetében semmi arányban se korlátoztassék.

Ezt a rendelkezést a kamara az érdekelteknek ezuton is tudomására hozza.

* **Száz korona egy csókért.** Érdekes ügyben hozott ítéletet a minap a kolozsvári járásbíró. Egy vézna emberke ült a vádlottak helyén. Szemben vele egy csinos szobacica, aki a bíró fölshóllására előadta a tényállást. Mult hónapban egy este a gyógyszerházból sietett hazafelé. Az Árpád utcában szembe találta magát egy fiatal emberrel, aki neki ugrott és megesókolta. Miután ebben ő meggyalázó cselekményt lát, kéri a *merénylő* megbüntetését. — És a bíró helyet adott a csinos szobaleány panasznak, mert száz korona pénzbírságban marasztalta el a csókrabló fiatal embert.

* **A betörők nagymestere.** Budapesten egy véletlen következtében a rendőrség letartóztatta *Pecsenkó* Gyula 28 éves lakatos segédet, aki a kihallgatás során 17 betörés elkövetését ösmerte be. A rendőrség azt hiszi, hogy *Pecsenkó* a hazai betörők nagymestere, amennyiben a 17 bevallott betörésen kívül kétszer annyi az általa be nem ösmert, de elkövetett beörések száma. A vizsgálat a betörések ügyében erélyesen folyik. *Pecsenkó* pedig a királyi ügyészsége börtönbe kísérték.

* **A nagyságos ur.** A rendőrség sok esetben kénytelen indiskrét lenni s különösen nem méltányolja az idillikus jelenetek költői hangulatait s nem egy esetben durva kezekkel rebbenti szét azokat. Így tett az elmúlt éjszaka is, a mikor egyik kisebb szállodában egy fiatal szerelmes párt zavart meg bizalmas kettesben. A történet hőse természetesen szörnyű haragra kelt a rendőrség ellen s kijelentette, hogy reggel, ha kialussza magát, mind elesapja a rendőröket. A vele levő nő pedig szintén erős hangsúlyozással nevezte társát nagyságos urnak. Persze a rendőrök nem ijedtek meg

a nagyságos ur haragjától s felkísérték az előkelően öltözött szerelmes párt a rendőrségre, a hol kitünt, hogy a rettentetlen nagyságos ur szabad óráiban hajnyirással és borotválással keresi a kenyerét. Hanem az előkelő ruhákat és a pénzt aligha ezen az uton kereste, így hát majd csak akkor eresztik szabadon, ha kiderül, hogy nem-e valami szökevény sikkasztó.

* **Lezuhant sziklakó.** Tegnap délelőtt Budapesten a Gellért-hegyről elvált egy sziklakó és a Rudas fürdő előtti uttestre zuhant. Szerencsére nem járt arra senki és így baleset nem történt. A vizsgálat megállapította, hogy a lezuhant sziklakó csak nyole kilogramm súlyú volt.

* **Harcias szomszédasszony.** A vak sors ugy rendelte, hogy *Varga* Zsuzsanna és *Cirkó* Teréz egymás szomszédágában éljék életüket. De miként a Montecchi és Capuletti ház, ők se tudtak megegyezni, mig *Cirkó* Teréz egy önfeléd pillanatban ugy ellátta paszulykaróval *Varga* Zsuzsánát, hogy ez kézközdön panaszkolta be harcias szomszédnőjét a csendőrségnél. Az esetet feljelentették a kir. járásbíróhoz.

x **Hölgyek érdekében!** Nagymaradékvásár! Legfinomabb és legdivatosabb nőruhakelmék az őszi és téli idényre, ugyszinte blous selymek, gyapju és pamut flanelek feltűnő olcsó árban **Mezey Gyulánál** Piac-u. 42. Biedermann ház Nagy pénz megtakarítás!

x **Chickes férfi-divat** ujdonságok érkeztek **Fekete** **Jakab** első-rangu divat üzletében, Főtér, Kistemplom mellett, hol a legszebb divat-kalapok, fehérneműek, nyukkendők és minden az uri divat szakmába vágó cikkek olcsón beszerezhetők

* **Örökre adandó** egy 4 és fél éves egésszöges szép leány gyermek. Értekezhetni lehet Szent-Anna utca 28. sz. a.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

— okt. 14.

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap népes értekezletet tartott, a melyen több fontos ügy került tárgyalás alá.

A legfontosabb volt ezek közt a régi Rabkert telkére tervezett csapatkórház építésének kérdése. Erre a célra már a telekre alkudozott is a városi főmérnök, de a bizottság kimondta, hogy tekintettel a város szomorú pénzügyi helyzetére, nem veszi meg a telket s így a kórház építés is elmarad egyelőre

Jelen voltak az ülésen *Vecsey* Imre t. b. főjegyző elnöklété alatt: *Acél* Géza, *Kovács* József, dr. *Bechert* Manó, *Márton* Imre, *Zádor* Lajos, *Szánthó* Sámuel dr. *Ronesik* Lajos, *Szánthó* Győző, *Abrahám* László stb.

(A bika szálló leégett istállója.)

A Bika szálloda leégett istállója még mindig romokban hever. A biztosító társaságok pedig a tényleges kárnak csak egy részét térítik meg, így tehát az építési költségeket a városnak magának kell pótolni.

A jog- és pénzügyi bizottság javasolja, hogy a tanács bizassék meg az építés elrendelésével s a költségkülömbözetre gondoskodjék póthitelről.

(A guthi makkfák eladása.)

A Guthon termett makkfák ügyében a bizottsági ülés elhatározta, hogy azok

nyilvános árverésen adassanak el a mai viszonyokhoz megfelelő árért. Ha pedig becsáron alól akadna rá vevő, úgy a tanács tartozik erről jelentést tenni a közgyűlésnek.

(Telekkönyvi illetékek.)

Az ingatlanok telekkönyvi átíratása alkalmával fizetendő illetékek eddig a város külterületén fél százalékban, a beltelken pedig 1 százalékban voltak megállapítva.

Most a bizottság kimondta, hogy a jövőben úgy a belső, mint külső telkeken fél százalék illeték fizetendő az átíratásoknál. Öröklési és 5 éven belüli birtokváltásoknál pedig csak egynegyed százalék fizetendő.

× **Teljes tanácsülés.** Ma délután fél 4 órakor teljes tanácsülés lesz a város házában Puky Gyula főispán elnöke alatt, a melyen az e hó 23-án tartandó városi közgyűlés tárgysorozatát fogják előkészíteni.

× **A gazdasági bizottság ülése.** Ma délelőtt 10 órakor gazdasági bizottsági ülés lesz a gazdasági tanácsnok hivatalos helyiségében Király Gyula tanácsnok elnöke alatt, melyen kisebb folyó ügyeket fognak elintézni.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Választások a főreáliskolában. Az állami főreáliskola segítő egyesülete vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését Nadasdy Alajos vezető tanár elnöke alatt. Elnök lett szótöbbséggel Hegedűs György VIII. o. t. Titkár: Németh Agoston, pénztárnok: Goldstein Jenő, jegyző: Suba János. Választás után Nadasdy Alajos vezető tanár szép beszédben kérte az új tisztikart, hogy egyesült erővel igyekezzenek a segítő-egyesület javára munkálkodni.

SPORT.

Agárverseny Debrecenben. Az országos Agárász Szövetség által 1902. évi október 22 és következő napjain a Hortobágyi pusztán rendezendő *kölyök kutyá derbyre* tegnap küldte szét a meghívókat az elnökség nevében báró Podmaniczky Géza elnök. A nevezésekből ítélve nagyon érdekes versenyre lehet kilátásunk, 14 nevező szerepel a sorrendben összesen 33 agárral, mely szám, tekintve az agarak nemes fajtisztaságát, feltétlenül biztosítja a sikert. Neveztek: Vay Adám 5 agárral, Baghy Gyula 4, Kiss Ernő, Genes Albert, Genes Samu, Thuránszky Tihánér és Cseley Lajos 3-3, Beóthy Pál és Borbély György 2-2, ifj. gróf Nemes János, Hajós Anna urónő, ifj. Patay Sumu, Roheim Zsiga és Fernbach Károly 1-1 agárral.

A verseny iránt érdeklődők október 21-én este 7 órakor gyűlnek össze az Angol királynő fogadóban, ekkor történik az agarak ösvetése sorshuzás útján. A Hortobágyi pusztára 22-én reggel 8 óra 25 perckor különvonat szállítja a közönséget rendes menetdíj mellett, — a versenyterén a hideg buffett Márkus Jenő jónevű vendéglős szolgáltatja. — Verseny után a társaság visszatér Debrecenbe, s este fél 8 órakor közös ebéd lesz az Angol királynő külön termében. Általában a rendezőség nemcsak a verseny érdekességéről, hanem az érdeklődő közönség kényelméről, kiszolgálásáról, ellátásáról oly figyelmesen, előzékenyen

gondoskodott, mely csak emelheti a verseny iránt máris mutatkozó rokonszenves érdeklődést.

Közigazgatási színház.

Majd amikor városi intendánsunk lesz.

A próbatáblán. 8 órakor: A velencei kalmár-ból iktatás és rovincsolás. — 11 órakor a Zsidónó restanciáinak feldolgozása. 1 órakor: a Vizözön-ből — a esatornaügyi albizottság jelentésének felolvasása. 2 órakor a Piros bugyelláris-ból: Az adókievítő bizottság előkészítő ülése.

A rendezők. Az előadásra kerülő művek rendezése mindig a megfelelő hatósági közegek kipróbált kezeiben lesz. Például: Schiller Frigyes a Haramiák című darabját rendezi a főkapitány; báró Eötvös József Falu jegyzőjét rendezi a városi főjegyző. Rákosi Jenő: A szerelem iskolája című verses művét rendezi a rendőrség tolonc-ügyi vezetője. Csepreghy Ferencnek A sárga csikó-ját rendezi a városi állatorvos. Olyan természetű és irányu szindaraboknál, melyek a szakbizottságokba való beosztása körül vitát vagy hatásköri összeütközést támasztanak, az intendáns, a politikai és társadalmi szokásjog alapján fog dönteni. Így például a Tót leányt — nemzetiségi árnyalatainál fogva Oláh Károly tanácsos rendezi. A helyi szerzők kegyelemből előadott darabjainak rendezésére a V. H. O. Sz. elnökét, Kone Akos kéri fel. Lear királyt maga a polgármester rendezi majd, mert ősi szokás, hogy minden jelentősebb lakomán pecsenye után föláll a polgármester és poharát emeli Ó felsége a király egészségére.

A színészek. A városi színészek természetesen csak a szokásban levő hivatali rangfokozat alapján a szokásban levő hivatali rangfokozat alapján érvényesülhetnek. Megszűnik az a mostoha igazságtalan állapot, hogy zsöngé hajadonokra és éretlen ifjakra bízzák a színház elsősorú művészi feladatainak megoldását. Ezután 50 éven aluli Rómeók és legalább 47 éven aluli Juliák nem fognak kontárkodni a Thália városi csarnokában. A városi színészek könnyelműségét is korlátozni fogják. Szerepeket csak rendes pályázati hirdetés útján; előleget vagy a kontót pedig csak szabályszerűen felszerelt kérvény s az ahhoz mellékelt szegénységi bizonyítvány ellenében kapnak.

Az előadások. Miután a városi ügyrend szabályzat 141. §-ának c. bekezdése szerint a hivatalos órák délelőtt 9-től 2-ig tartanak, a színházi előadásokat csak a hivatalos órákon belül, d. előtt 9-től 2-ig lehet megtartani.

Amennyiben a színre kerülő darab hivatkozott hivatalos órákon belül véget nem érne, az intendáns a darab bármelyik jeleneténél az előadást a városi ügyrend szabályai szerint befejezettnek jelenti ki. Azonban a közönségnek jogában áll az intendánsi határozatot esetről-esetre 8 napon belül megfellebbezni a közoktatásügyi bizottsághoz.

Mindezek alapján csakugyan üdvös lenne, ha a színházat a városnak ezt az autonóm területét minél előbb beosztanák a városi rendes közigazgatási szervezetébe.

Vihar.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Okt. 14. kedd, *Virágcsata*, operette. (C.)
Okt. 15. szerda, *Ócskay brigadéros*, színmű. (A.)
Okt. 16. esütörtök, *Az öreg, vigjáték*. (B.)
Okt. 17. péntek, *Demimonde*, színmű. (C.)
Okt. 18. szombat, *A szultán*, operette. (A.)
Okt. 19. vasárnap, délután *Piros bugyelláris*, népszínmű; este *A sötétség hatalma*, paraszt-dráma. Itt először.

— **(A régi szerető.)** A népszínműsi-ralmas hanyatlásáról annyit irtak már, hogy szinte röstell a jóízű író mesterember tintát pocsékolni ez ellen az egyetlen magyar színpadi műfaj ellen elkövetett újabb merényletek ostromozására. Géczy István ur egyike a félholtra magasztalt, divatos, — hogy ujságírói cífra szót használjak — becézett íróknak, akitől rövidlátó irgalmas szívűek a népszínmű friss életre keltését várták.

Egy pár ügyesen összerótt néprajzi darabja sikert aratott; népszokások, népviseletek bemutatásában ritka szorgalmat fejtett ki s a Népszínház immár nyugalomba vonult jeles főrendezője Lukácsy Sándor vörös irónjának segítségével formás mondásokat is rakott bokrétaba. — De kezdettől fogva meglátszott népszínművein, hogy alkotó, költői tehetség híján becses munkát soha sem fog irni; legfőleg szerencsés kezű foggyasztási cikk szállítója lehet, afféle műsor-gyarapító, a népszínmű haldoklasi korszakának élelmes temetkezési vállalkozója. De a színházunkban tegnap este bemutatott új népszínműve, *A régi szerető*, még ezzel a mértékkel mérve is gyarló gyámoltalanság, az író legkevésbé sikerült művei közül való. Szinte érthetetlen, (ha igaz, hogy egy álló hónapig tanulmányozta a hortobágyi népet és jellemvonásait) hol volt a szeme, hogy semmit se látott meg és nem talált a hortobágyi néplelek kincsei közt egyebet ennél a silány kavicsnál. A debreceni közönség valóságosan bocszkodott azon a szánalmas vergődésen, hogy Géczy István a mátai biztos emlegetését, *ló há-nak* ejtését, a juhász-gazda köpködését meg a kellemetlenül erőltetett *i-s* beszédet szedte ki ki jellemzésül ebből az ős gyökeres, tiszta magyar népeletről. Mese, lélektan, természetes bonyodalom, fejlődés, érdekfeszítő párbeszéd persze egy homokszemnyi sincs az egész darabban. A ki ilyeneket irtál össze-vissza, az nem ismeri a népet, vagy színvak és süket. A színészek szánalmas vergődését ebben a gyarló munkáscsúszásban nem is irhatja az igazságos bírálat tehetségük rovására. Legértékesebb volt (és ez jellemző!) *Ebergényiné* játéka, akinek ugyszólván szava is alig van a darabban, de mint jó népies színész a megjelenésével, némajátékával teljes egész alakot állított elénk. *Klenovits* szép, férfias, nemes egyszerűségű játéka kárba veszett a szerepszűkesége miatt. *Aldor* Juliskának valóban szerencsétlensége, hogy eddig kétszer

lépett fel két rossz népsziműben és rettenetes rossz népdalokat énekelt. K. Hegyi Lili és Pápai Lajos a kaptafára készült sülődő lány és siheder legény mókás jeleneteiben iparkodtak ügyeskedni. Pápai érzéssel, szépen dalolt, K. Hegyi Lili kellemesen esicsereggett, de játékanak színészesében kevés volt a népies, épügy mint a ruhájában. Egyáltalán kirívó a hölgyek öltözködésének izléstelen vicomája s operettszerűsége. Olyan bíró lánya, a minőt az este láttam, csak a moszkvai magyar dalesarnokban lehet színpadképes. És az ég irgalmára! színész urak ne hangsúlyozzanak olyan nagyon parasztosan! Ez a teli szájjal való beszéd, ez a rut kiköpés, ez a bieskabontó felnyikkantása a szó végének, ez a tájszólást utánzó zamatosság, az e betűnek örökös i-re fordítása, a három változatú e szakadatlanul éles, majdnem é-szerű ejtése lehet színpadi népszimű-magyarosság, de a népegészséges ajkán ismeretlen. — Egyébaránt A régi szerető is meg az előadása is nyugodjék békében!

TAVIRATOK.

A kolozsvári egyetem felavatása.

Saját tudósítónk távirati tudósítása.

— okt. 14.

A kolozsvári Ferenc József tudomány-egyetem felavatási ünnepe ma délelőtt folyt le nagy és diszes közönség jelenlétében. Az egyetem díszcsarnokában, az aulában összegyűlt az egyetem tanári kara, továbbá ott volt Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, Plósz igazságügyminiszter, Mohay államtitkár, a képviselőház számos tagja, Probst hadtestparancsnok altábornagy, Mörk és Hofbauer altábornagok, Beldi Ákos főispán, Szvaesina Géza polgármester és nagyszámu és diszes közönség. — Wlassics Gyula minisztert, a kit belépésekor zajos éljenzéssel fogadták, Schilling rektor üdvözölte lelkes beszéddel, a melyben rámutatott azokra a nagy érdemekre, a melyeket Wlassics az egyetem fejlesztése körül szerzett. Rámutatott arra az áldozatkésztségre, amelyben a kolozsvári tudomány-egyetem a nemzet és a király részéről részesült, benső örömmel — ugymond — használjuk fel a kedvező pillanatot, hogy forró köszönetmondjunk Nagyméltóságodnak böles gondosságáért. Jóleső kötelességünk ezen emlékeztetés alkalmával hálás köszönetünket fejeznünk ki a nemzetnek és a törvényhozásnak, valamint kormányunknak a nyújtott hathatós támogatásért és mindenek előtt ő cs. és apostoli királyi Felségének (Zajos éljenzés) azért az atyai jóindulatáért, a melynek éltető fényében egyetemünk felvirágzott.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszolt erre.

Midőn a tudománynak szentelt ezen csarnokot — ugymond — ünnepélyesen felavatom, azzal a fő óhajjal teszem ezt, hogy ez az érdemekben gazdag egyetem e diszes falak között továbbra is minél tökéletesebben tölthesse be kettős nagy feladatát: a tudományok művelését és az ifjuság oktatását. Adja a gondviselés, hogy ez a csarnok tündöklő fénye legyen a magyar tudományosságunk, melegágya

a hazaszeretnek, hű ápolója a törhetetlen kötelességérzetnek, alkotója a nemes jellemnek, szent lángja a felebaráti szeretetnek, áldásthozó jobbja testvériségnek. (Lelkes éljenzés.) Vesse itt elméjébe, szívja itt lelkébe minden ifju, az eszmékben tökéletes és ideálokban egységes magyar társadalom teremtő erejét. (Eljenzés.)

Ezután a rektor felolvasta József királyi herceg igen szives levelét, melyben sajnálatát fejezte ki, hogy betegsége miatt, mely esetleg súlyosabbá válhat, nem jöhetett el az egyetem felavatására, de reméli, hogy a tavaszi szemle alkalmával okvetlenül módját keritheti, hogy kartársai között megjelenjék, Aláírva: Dr. József főherceg.

Ezután a miniszterek és az illusztris vendégek megtekintették az egyetem összes intézeteit, a melyekben az illető intézetek és gyűjtemények igazgatói fogadták őket. A központi egyméről az egyetem klinikai telkére mentek, ahol a hatalmas, több millió korona költséggel épült orvostani intézeteket szemlélték meg.

Az új igazságügyi palota.

Kolozsvár, okt. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Ma volt az új igazságügyi palota felavatása, melyen az egyetem felavatásán részt vett előkelő közönség a miniszterekkel együtt megjelent. A díszteremben a kir. tábla díszülést tartott, melyen Fekete Gábor elnök üdvözölte Plósz Sándor minisztert, aki hosszabb beszédben válaszolt, elismeréssel szólva a bírói hivatásról és a magyar bírói karról. Ezután megtekintették a pompás épületet.

Bradsky léghajója.

Párizs, okt. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Bradsky, aki állítólag kormányozható léghajójával felszállott, mind-éideig nem tért vissza. Ellenben a rendőrprefektura táviratot kapott, mely szerint Stains mellett egy léghajó lezuhant és a benne levő két ember szörnyet halt.

A dob-utcai rablógyilkos bűnpöre.

Budapest, okt. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Emlékezhettek még olvasóink arra a borzalmas rablógyilkosságra, a mit Budapesten 1901. december 21-én követett el egy Gelber Baruch Béla nevű galiciai izr. munkás, meggyilkolva és kirabolva Müller Teréz tévedt nőt.

A szenzációs rablógyilkosságnak fő tárgyalása tegnap kezdődött meg a budapesti esküdtszék előtt. A tárgyalást Zsitvay Leo vezette, védő dr. Szigeti Vilmos.

Gelber Baruch Béla, a gyilkos, nagyon nyugodtan viseelkedett. Apróbb nagyobb lopásait a legnagyobb cinizmussal vallotta be, a rablógyilkosságra vonatkozólag azonban azt mondta, hogy a kést dulakodás közben vágta bele a leányba, önvédelemből.

A pénzt és ékszereket azért vitte el, mert azok az övéi voltak. — Lényeges volt az a kérdés, hogy a kés Müller Terézé volt-e, vagy gelber előre megfontolva a gyilkosságot magával vitte a nagy könyhakést? — Gelber az előbbi állította, de háziasszonya eskü alatt vallotta, hogy a bűnjelként szereplő nagy kést Gelber előző nap hozta lakására, még vereshagymát is vágott vele, s a gyilkosság napján barna papírba esomagolva téli kabátja zsebében elvitte. Még több tanut hallgattak ki, kik mind terhelőleg vallottak. A tárgyalást ma folytatják.

Gabonatözsde.

Budapest, október 14. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálat mérsekelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab valamivel drágább. Idő: szép.

Buza októberre	7.29—30.
" áprilusra	7.34—35.
Rosz októberre	6.45—46.
" áprilusra	6.51—52.
Zab októberre	5.94—95.
" áprilusra	6.14—15.
Tengeri májusra	5.64—65.

Regénycsarnok.

A szép színész nő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás. 12.

Domoszlai nem szólt többet. Ivott és hallgatott. Sört, pezsgőt, magyarádit, malagát és cognagot ivott össze-vissza. Minden volt az asztalon. Tíz pohár állt Gyurka előtt Mind a tíz pohárban más más ital. Ilyen eszeveszettül emésztette magát a szerenesétlen. De hiába! Nem volt a mulatságnak semmi ize, hangulata, sava-borsa. Ugy ültek a cimborák is köröskörül mint az elítéltek a siralom házban. Lassan el is szivarogak a savanyu kedvü Domoszlai mellől, ki erre, ki arra. Csak a huszártiszt Kele Boldizsár, aztán a két Körley gyerek meg Iringa báró viratoztak vele. Kifi Ferkó nem fáradt el a töltögetésben. Nem bánta, ha Domoszlai nem is ivott már: kocintott az érintetlen poharával és ivott egyedül. Egyszer aztán elnyomta a buzgóság. Feje lehanyatlott az asztalra nagyokat böbiskolt, majd horkolni kezdett, míg az asztal alá nem gurult. Nem bántotta senki, nem is költögette. Reggelig ott aludt a földön. Semmit se tudott arról, a mi később körülötte történt.

Ped g történt.

Domoszlai kedve hirtelen virágosra fordult. Azaz hogy még keserűbbre; de kiesapott medréből, mint a megáradt folyó. Maga mellé ültette Cica Lajseit.

— Lajcsi hány féle gyászindulót, temetési nótát tudsz?

— Tudok, istálom vagy tizenkettőt.

— Hát tizenháromat tudsz-e?

— Tizenháromat is tudok éppen!

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma kedden, okt. 14-én:

VIRÁGCSATA.

Operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Rozgi Benő)	Mezei Andor
Flanel Arthur) a Kanaboka	Pataky Béla
Vedlési Tóni) agglégények	Szabó Károly
Kuntyorka Tamás) társulatának	Papir Sándor
Br. Ikervári Niki) tagjai.	Krémer Jenő
Vég Adolár	— — — —	Karacs Imre
Fodor Rózsa	— — — —	Áldor Juliska
Malmos Judit	— — — —	Havasi Szidi
Hon, a leánya	— — — —	Felhő Dózsi
Malmos Terus	— — — —	Szilágyi Aladár
Teszéri Pista	— — — —	Virágháti Lajos
Kamélia	— — — —	K. Hegyi Lili

Holnap, október hó 15-én:

Ocskay brigadéros.

Történeli szimű.

Legnagyobb
vászoni, férfi és
gyermek készféhőnemű
üzlet.

**Menyasszonyi
kelengyekre
elsőrendű cég.**

Remek választék
szőkeendőkben,
ebédő és kávé
terítékekben.

Hazai és különösen sze-
pességi vászon áruk legna-
gyobb raktára.

Kardos László
Kossuth-utca 9.

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bár-
hol is lelkiismeretesen és bizalommal
teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin
N. 37. tudakozó intézete.

o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o

Haszonbérlet.

H.-Nádudvaron, Kaba vasuti ál-
lomáshoz közel, gazdasági épületek-
kel és lakással ellátott

ezer kis holdas birtok,

melynek egyik fele a „Bojaron“ a
másik a „Sósleken“ fekszik, 1903.
év őszétől haszonbérbe adatik.

Érdeklődők részletes fölvilágo-
sítást **Dr. Igaz Pál** békés
ügyvédől nyerhetnek.

Megérkeztek
a legújabb
női ruhaszővetek,
rancia flanelek,
mosó velezek,

szőnyegek
Donogán és Somossy

Kunz Jzsef és Társa utóda.
Vászon készféhőnemű raktára.

Debreceen, Kistempom-utca 11.

A legjobb arc-
szépitőszóer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotrészt nélkül!

Serail-szappan. } Kitünő toillet szappanok a
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor
háromszinben, fehér, rózsá és crème
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalevits
Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Murakőzy László,
Balász Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna**
urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerárán,
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára
70 fillér

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és
a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan
nyomtatványok előállítására, melyeknek az
izléses külső belbecsét is emelni van
hivatva.

Csapó-utca 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan esinnal és lehető olcsó
árban készít mindennemű egyszerű nyomtat-
ványokat is és ezeknek nemcsak esinos,
hibátlan, hanem gyors előállításáért is fele-
lősséget vállal.

A papír gyári árban számítottatik.
Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít.
Hirdetéseket a „SZABADSÁG“ című politikai napilapban a
legolcsóbban számítva közléletetnek.

Telefon 275.